

De nieuwe Green Deal voor duurzame energie: voorbeelden tot inspiratie en handvaten voor implementatie

Al sinds 2007 wordt er over de Green Deal gesproken als een oplossing voor zowel de financiële crisis als de klimaat crisis. De eerste Green Deal was een investering in groene technieken door de overheid wat resulteert in een verhoging van de werkgelegenheid. De afgelopen jaren is de interesse in deze Green Deal verminderd, omdat we gewend zijn aan de huidige economische situatie en zijn we 'CO₂'-moe.

Op dinsdag 30 november 2010 gaf Minister Verhagen van Economische Zaken in het NRC Handelsblad aan om vanuit een nieuwe Green Deal de duurzaamheidsambities van het kabinet te willen halen: 14% duurzame (hernieuwbare) energie en 20% CO₂ reductie in 2020. Hij doelde daarbij niet op het investeren in dure groene technologieën, maar vooral op het duurzaam samenwerken tussen publieke en private partijen. Vanuit onder andere De Groene Zaak, een platform van bijna 80 (middel)grote ondernemingen die koploper zijn in duurzaam ondernemen, is dit idee van de nieuwe Green Deal tijdens de kabinetsformatie gelanceerd. Dinsdag 7 december jl. is dit in de Tweede Kamer besproken en zal in februari 2011 verder behandeld worden. Het lijkt een nieuwe richting voor Nederland, maar er zijn al veel voorbeelden van zo'n Green Deal te vinden die winst opleveren voor alle betrokken partijen.

Vertrouwen als basis voor een duurzame samenwerking

Als basis voor de Green Deal ligt de duurzame samenwerking. Twee of meer partijen die elkaar vinden en besluiten gezamenlijk vanuit maatschappelijk, klimaat en economisch belang (People, Planet, Profit) hun doel te verwezenlijken. Over zo'n proces om tot een duurzame samenwerking te komen, is al veel geschreven en het blijft lastig. Om tot een goede keuze te komen uit de aanbiedende partijen wordt naar prijs, referenties, plannen van aanpak, technische ondersteuning en dergelijke gekeken. Dit is de vertrouwde aanpak op basis van de huidige regels en mores. Het belangrijkste voor de keuze is echter het vertrouwen in elkaar en de manier waarop je met elkaar omgaat en zaken doet. Je werkt immers voor meerdere jaren met elkaar samen, veelal meer dan 15 jaar. Het is vergelijkbaar met een huwelijk waarbij je ook contractueel met elkaar verbonden bent. Zo'n liefdesverklaring komt ook niet tot stand via selectielijstjes, e-mail of een mooie website.

Inspirerende voorbeelden

Er is de laatste jaren een aantal nieuwe concepten ontstaan rondom een duurzame samenwerking om tot een Green Deal te komen en waar al voor energiebesparing en duurzame energie ervaring mee is opgedaan:

- Het gezamenlijk opstarten van een Lokaal Duurzaam Energiebedrijf (LDE) door een corporatie met een installatiebedrijf die onderhoud, beheer en exploitatie op zich neemt, leidt tot het toepassen van duurzame energie waarbij zowel de corporatie, de bewoners als de exploitant maximaal voordeel krijgen uit duurzame energie. Belangrijk is dat de corporatie inzicht blijft houden in de energiekosten, zodat de totale woonlasten voor de huurders beheersbaar blijven.
- Het inzetten van een ESCO (energy service company) door een gemeente om de aanleg, beheer en onderhoud van (duurzame) energie installaties of zelfs van hele gebouwen of objecten over te laten nemen om een gegarandeerde energiebesparing zonder subsidies te realiseren. Dit maakt energiebesparing met gesloten beurzen mogelijk.
- Het 'outsourcen' van de duurzame energie installatie (veelal WKO) door een ziekenhuis of zorginstelling aan een investeerder/exploitant, zodat het ziekenhuis extra financiële middelen krijgt voor zijn eigen primaire proces en waarbij de kennis en kunde van de exploitant wordt gebruikt om de installatie zo betrouwbaar en rendabel mogelijk te laten draaien.

- Het verwarmen van een gemeentelijk binnenzwembad door het verbranden van houtafval dat uit dezelfde gemeente komt. Dit biedt winst voor zowel de exploitant van het zwembad (lagere energierekening), de exploitant van de biomassacentrale (rendement) als de gemeente (CO₂ reductie en hergebruik afval).

Publiek en privaat verstrengeld in elkaar: mag dat wel?

Mag je als overheid zo nauw samenwerken met het bedrijfsleven? Hoe zit het met de aanbestedingsplicht? Het staat overheden vrij om economische activiteiten zelf te verrichten dan wel aan derden toe te vertrouwen. In het laatste geval zal voor overheidsopdrachten of concessieopdrachten het aanbestedingsrecht van toepassing zijn. Naast contractuele samenwerking tussen de publieke en private partijen is ook geïnstitutionaliseerde samenwerking op het gebied van duurzame energie gewenst. Bijvoorbeeld een entiteit met gemengd kapitaal die in het kader van een PPS is opgericht. Daar wordt al regelmatig gebruik van gemaakt. Bijvoorbeeld bij de aanleg van infrastructuur zoals wegen, bruggen, tunnels, spoorwegtrajecten en jachthavens. Maar ook bij de ontwikkeling van een industriegebied, de bouw van een ziekenhuis of multifunctioneel centrum of de aanleg en exploitatie van een bedrijvencomplex.

De overheid mag zich als ondernemer met duurzame energie bezighouden als hiermee haar doelstellingen worden gediend. Als een publiek belang speelt, is participatie door de (decentrale) overheid in lokale energie initiatieven gerechtvaardigd. Bijvoorbeeld door middel van een Lokaal Duurzaam Energiebedrijf (LDE). Gemeenten en provincies kunnen zelfstandig keuzes maken over aandeelhouderschap of participaties in een LDE. Gaat een LDE overheidsopdrachten of concessieopdrachten uitvoeren of wordt deze door de overheid gefinancierd, dan zijn de aanbestedings- en staatssteunregels van toepassing.

Hoe gaan duurzame samenwerking en de aanbestedingsregels samen?

Uiteindelijk dient de overheid voor een transparante marktwerking te zorgen maar waarbij wel de kwaliteit van dienstverlening en levering van energie wordt gewaarborgd. Voor duurzame energie installaties is een goede exploitatie met betrouwbaar en kwalitatief goed onderhoud en beheer van levensbelang. Immers, een slecht onderhouden installatie met mankementen levert ontevreden eindgebruikers en uiteindelijk geen 'duurzame' installatie. Verder werkt dit door als een negatief resultaat op de investering. Het is derhalve onverstandig wanneer een overheidsinstantie een aanbesteding voor een langjarige samenwerking voor duurzame energie alleen op prijs zal beoordelen (korte termijn), maar zal zich ook moeten richten op de exploitatie en langdurige samenwerking (lange termijn). Ervaringen uit het verleden bieden in dit geval wel degelijk garanties voor de toekomst.

Conclusie

De nieuwe Green Deal die door het huidige kabinet wordt aangekondigd, biedt goede kansen voor zowel overheid als bedrijfsleven op het gebied van duurzame energie. Via langjarige samenwerking kan gezamenlijk een flinke stap gezet worden naar het realiseren van de doelstellingen voor 2020. Daar waar het bedrijfsleven elkaar sneller vindt in het opzetten van samenwerkingsverbanden, is de overheid gebonden aan aanbestedingsregels. Door vanuit de overheid niet te kijken naar korte termijn winsten maar naar lange termijn rendementen op maatschappelijk, klimaat en economisch vlak, is de Green Deal met een betrouwbare partner realiseerbaar voor zowel energiereductie als voor het opwekken en leveren van duurzame energie. Dit leidt tot voordelen voor alle belanghebbenden.

Ir. J.M. Elias, directeur Unica Ecopower, investeerder en exploitant van duurzame energie installaties

Mr. M. Chatelin, advocaat en partner Eversheds Faasen, werkzaam in de hernieuwbare energiepraktijk